

وَهُمْ دراسة

تألیف:
دکتر یوسف قرضاوی

ترجمہ:
ابوبکر حسن زادہ

قرضاوی، یوسف ۱۹۲۶

حلال و حرام در اسلام / تألیف یوسف قرضاوی؛
مترجم ابوبکر حسن‌زاده - تهران: احسان، ۱۳۹۹

ISBN: ۹۷۸-۶۴-۰۹۰۶-۴

عنوان: اصلی: الحلال و الحرام فی الاسلام.

تَابِنَامَه بِه صُورَت زِيرَنُوِيس.

۱- حلال و حرام ۱- فقه شافعی -- فتواها.

الف. حسر ۵۵ بوبکر، ۱۳۱۷ - مترجم. ب. عنوان

۲۹۷ / ۳۳۳ B1۷۷ ۸۰۴۱ ح ۱۳۹۴

کتابخانه ملی ایران

تهران، خیابان انقلاب، روبروی پارک آزادی، خیابان پاسارگاد، ناحیه تهران، پاساز فروزنده، شماره ۴۰۶.

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

حلال و حرام در اسلام

نویسنده: دکتر یوسف قرضاوی

مترجم: ابوبکر حسن‌زاده

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: چاپ مهارت

شمارگان: ۱۰۰۰ ۱ جلد

نوبت چاپ: یازدهم - ۱۳۹۹

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۴-۰۹۰۶-۴

فهرست مطالب

۱	پیشگفتار مترجم
۱۳	مقدمه چاپ هفتم
۱۵	مقدمه چاپ اول
۲۴	چند تعریف: حلال، حرام، مکروه
۲۵	فصل اول: اصول و قوانین اسلام درباره حلال و حرام
۲۹	اصل و قاعده در هر چیزی آن است که مباح باشد
۳۴	حلال و حرام نمودن اشیاء تنها حق خداست
۳۷	حلال کردن حرام و حرام کردن حلال برابر با شرک است
۴۱	تحريم اشیاء از جانب خدا به خاطر ضرر و زیان و ناپاکی آنهاست
۴۵	حلال به اندازه‌های وجود دارد که انسان را از حرام بی نیاز نماید
۴۶	هر چیزی که مقدمه حرام باشد و انسان را به سوی حرام
۴۷	حرام با حیله حلال نمی شود و این حیله گری حرام است
۴۸	حسن تیت حرام را حلال نمی نماید
۵۱	به خاطر پرهیز از حرام، باید از کارهای شبهدار هم پرهیز شود
۵۲	آنچه که حرام است بر همه حرام است
۵۵	ضرورت واجبار، حرام را مباح می سازد

۵۷	فصل دوم:
۵۹	در مورد خوراکیها و نوشیدنی‌ها
۵۹	سربریدن و خوردن گوشت حیوان در نزد براهمی
۶۰	حیواناتی که در نزد یهود و نصاری حرام می‌باشد
۶۱	حیوانات حرام شده در نزد عرب جاهلی
۶۱	اسلام تمام بیزه‌هایی را که پاکیزه و بی‌زیان است حلال کرده است
۶۳	حرام بردن مردار
۶۴	حرام بودن خون مردار از هن حیوان
۶۵	حرام بودن گوش ، خوار
۶۵	تحریم حیوانی که به نام غیر خد ذبح می‌گردد
۶۶	انواعی از مردار
۶۷	فلسفه حرام بودن مردار
۶۸	حیواناتی که بر بتها قربانی می‌شوند
۶۸	در بین حیوانات مردار، ماهی و ملخ مستثنی هستند
۷۰	استفاده از پوست و استخوان و موی مردار
۷۱	حرام در حالت ضرورت حکم جداگانه دارد
۷۲	ضرورت درمانی
۷۴	حیوانات دریانی کلاً حلال می‌باشد
۷۵	حیواناتی که در خشکی زندگی می‌کنند و گوشت آنها حرام است
۷۷	شرط ذبح شرعی
۸۰	فایده و فلسفه ذبح شرعی
۸۲	فلسفه ذکر نام خدا به هنگام ذبح
۸۲	ذبح یهود و نصاری
۸۴	حیواناتی که برای کنسیه و اعیاد مذهبی اهل کتاب ذبح می‌شوند
۸۵	ذبح اهل کتاب با وسایل برقی و امثال آن
۸۶	ذبح زرتشتی و کسانی که مثل زرتشتی می‌باشد
۸۷	قاعده کلی هرچه بر ما پوشیده باشد از آن سؤال نخواهیم کرد

۸۷	شکار
۸۸	شرانط مربوط به شکارچی
۹۰	شرانط مربوط به حیواناتی که شکار می‌شوند
۹۱	شرانط مربوط به آلت و وسیله شکار
۹۲	شکار به وسیله اسلحه برنده
۹۵	شکار به وسیله سگ و امثال آن
۹۶	حیوانی که بعد از تیرخوردن آن را مرده می‌یابند
۹۷	شرا (خر) (خر)
۹۸	هر چیزی که مست کننده باشد شراب است
۹۹	خرید و فروش شراب
۱۰۰	مسلمان شراب را به عذر نهاده کنی نمی‌دهد
۱۰۱	دوری از مجالس شراب خواری
۱۰۲	شراب دوایست
۱۰۴	مواد مخدّر
۱۰۵	هر چیزی که مضر و دارای زیان باشد خود را و نوشیدن آن حرام است
۱۰۶	حکم استعمال دخانیات
۱۰۷	لباس و وسائل زیستی
۱۰۸	اسلام دین نظافت و زیبایی است
۱۱۰	پوشیدن حریر و استعمال طلا
۱۱۲	دلیل و حکمت حرمت حریر و طلا بر مردان
۱۱۳	دلیل و حکمت حلال بودن طلا و حریر برای زنان
۱۱۴	لباس زن مسلمان
۱۱۵	خودآرایی مرد و زن به شکل هدیگر
۱۱۶	فخر و خودنمایی در لباس
۱۱۷	بالغه در آرایش تاجایی که
۱۱۸	حال کوبی، تراشیدن و باریک کردن دندان
۱۲۰	باریک نمودن ابرو

وصل و پیوند موی دیگران به موی اصلی	۱۲۰
رنگ کردن مو	۱۲۳
داشتن ریش	۱۲۵
نظر مؤلف	۱۲۷
مسکن	۱۲۸
آثار اشرافی و شرک در منزل	۱۲۹
ظروف طلا و نقره	۱۳۰
اسلام مجسی - راحرام کرده است	۱۳۲
فلسفه حرام بودن جسم و جسمه سازی	۱۳۳
شیوه اسلام در مور: مظاہر شخصیت بزرگ مردان	۱۳۵
اجازه و رخصت در مور: آب بازی کودکان	۱۳۸
مجسمه های ناقص و معیوب	۱۴۰
تابلوها و نقاشی های غیر مجسمه ای	۱۴۰
توهین به عکس، آن را حلال می نماید	۱۵۰
عکس هایی که بوسیله دوربین برداشته می شود	۱۵۰
عکس مربوط به چه چیزی است؟	۱۵۲
خلاصه حکم شرعی در مورد عکس و عکاسی	۱۵۳
نگهداری سگ در منزل	۱۵۵
نگهداری سگ برای شکار و حراست جائز است	۱۵۶
نظر علم جدید در مورد تماس با سگ	۱۵۷
شغل و حرفه	۱۶۱
توقع و درخواست در چه حالتی بلاشکال است	۱۶۲
کار و کوشش و تلاش موجب ایجاد شخصیت است	۱۶۳
کشاورزی	۱۶۴
زراعت حرام	۱۶۷
صنعت و فن	۱۶۷
صنعتی و شغلی که اسلام با آن مبارزه می کند	۱۷۲

۱۷۲	خودفروشی
۱۷۳	رقص و کارهای خلاف عقده
۱۷۴	تصویر انسان و بت و صلب
۱۷۵	ساختن مسکرات و مواد مخدر
۱۷۶	تجارت
۱۸۰	نظریه کلیسا درباره تجارت
۱۸۱	تجارت هرام
۱۸۳	کارمند
۱۸۵	شغلهایی نه استفاده در آنها حرام است
۱۸۶	قاعده کلی درباره شغل

۱۸۹	فصل سوم: حلال و حرام، ازدواج و روابط خانوادگی
۱۹۱	غیریزه
۱۹۱	عکس العمل انسان در برابر غیریزه
۱۹۲	دوری از زنا
۱۹۳	خلوت کردن با زن ییگانه
۱۹۵	نظر شهوانی به زن نامحرم
۱۹۸	حرام بودن نظر به عورت
۱۹۹	حدود مباح بودن نظر به سوی مرد یا زن
۲۰۰	زیستهایی که زن حق دارد آنها را ظاهر نماید و
۲۰۳	عورت زنان
۲۰۵	رفتن زنان به حمام عمومی
۲۰۷	خودنمایی زنان حرام است
۲۰۸	عواملی که زن را از خودنمایی به دور می‌سازد
۲۱۲	زن می‌تواند از مهمان شوهرش پذیرایی کند
۲۱۲	لواط، از گناهان کبیره است
۲۱۴	حکم استمناء

۲۱۵	ازدواج
۲۱۵	رهبانیت و ترک لذائذ، در اسلام نیست
۲۱۸	نگاه کردن به زنی که خواستگاری می شود
۲۱۹	خواستگاری که حرام است
۲۲۰	باید از دختر اجازه گرفته شود و باید مجبور به ازدواج شود
۲۲۱	زنایی که ازدواج با آنها حرام است
۲۲۳	محرمات ایری
۲۲۴	محرمات و سیله مصاہره و ایجاد رابطه زناشوی
۲۲۴	جمع در بین دو زیاهر
۲۲۵	زنان شوهردار
۲۲۷	زنان مشرک
۲۲۸	ازدواج با زنان اهل کتاب
۲۲۹	ازدواج زن مسلمان با مرد غیر مسلم از
۲۳۱	ازدواج با زن فاحشه
۲۳۲	نكاح متنه یا ازدواج موقت
۲۳۴	ازدواج با بیشتر از یک زن
۲۳۵	شرایط تعدد زوجات
۲۳۶	فلسفه تعدد زوجات
۲۳۸	رابطه زن و شوهر
۲۳۸	رابطه حسی و جسمی زن و شوهر
۲۴۰	خودداری از نزدیکی با زن از عقب
۲۴۲	حفظ اسرار بین زن و شوهر
۲۴۳	تنظيم خانواده
۲۴۴	دلایل جایز بودن تحدید نسل
۲۴۷	ساقط کردن جنبن
۲۴۹	حقوقی که زن و مرد در زندگی مشترکشان به عهده دارند
۲۵۱	زن و شوهر باید نسبت به هم گذشت داشته باشند

۲۵۲	به هنگام نشوز زن و یسم جدائی چه باید کرد؟
۲۵۵	مرحله طلاق
۲۵۶	طلاق قبل از اسلام
۲۵۶	طلاق در دین یهود
۲۵۶	طلاق در دین مسیحی
۲۵۷	اختلاف مذاهب مسیحی درباره طلاق
۲۵۸	نتیجه سه‌گیری مسیحیت در طلاق
۲۵۹	کفر سیه‌ها به دین خود
۲۶۰	مسیحیت دین ممکن شود نه شریعت عام
۲۶۱	اسلام طلاق را سخده می‌سازد
۲۶۲	طلاق زن در حال حاضر حرام است
۲۶۳	قسم خوردن به طلاق حرام است
۲۶۴	زنی که طلاق داده می‌شود باید اپران نده در منزل شوهرش بماند
۲۶۵	طلاق باید در سه دفعه واقع شود
۲۶۷	نگهداشتن زن به نیکی یا طلاق دادنش به خورت خدا پستدنه
۲۶۸	کسی حق ندارد زن مطلقه را از ازدواج با مرد موذعه معاش منع نماید
۲۶۹	حق زنی که شوهرش را دوست نداشته باشد
۲۷۰	اذیت و آزار زن حرام است
۲۷۱	قسم خوردن مرد بر دوری نمودن از زنش حرام است
۲۷۳	رباطه والدین با فرزندان
۲۷۳	اسلام به حفظ نسب اهمیت می‌دهد
۲۷۳	پدر حق ندارد نسب فرزندش را انکار کند
۲۷۵	پسر خواندگی در اسلام حرام است
۲۷۵	نظر اسلام درباره پسرخواندگی
۲۷۷	ابطال قولی و عملی پسرخواندگی
۲۷۹	پسرخواندگی به معنای تربیت و پرورش
۲۸۰	تلقیح مصنوعی

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار مترجم برجام، چهارم

سپاس و ستایش شایست پژوه دکتری است که او است آفریدگار جهان و دانا و توانا بر تمام آنچه ظاهر است و پنهان، در در سلا بی رایان بر حضرت محمد المصطفی ﷺ خاتم پیامبران و بر خاندان و یاران و پیروان باد در هر لحظه و هر آن.

هنگامی که ترجمه کتاب «الحلال والرام» دکتر یوسف القرضاوی را شروع کردم هرچند می دانستم آن کتاب بیش از بیست بار سجد - اپ شده است و به زبانهای متعدد ترجمه شده است، ولی هرگز نصّور نمی کردم ترجمه‌ای که بندازی دست یازیده ام چنان مورد قبول و استقبال قرار گیرد که در مدت چهار سال چهار بار تجدید چاپ شود. اکنون که این استقبال را می بینم بسیار خوشحالم و سرتسلیم و تعظیم در پیش خواهیم احوال فرود می آورم. چون تنها چیزی که می تواند پاسخگوی زحمات و مسؤولیتهای فراوان یک مؤلف و یا یک مترجم باشد این است که نوشته اش مورد قبول و استفاده واقع شود، به ویژه هنگامی که آن نوشته مربوط به مسائل دینی و اخلاقی باشد. یقین دارم دین خدا حق و زیبا و جذاب است و فطرت انسان بر حق پرستی و زیبادوستی است. استقبالی که از این کتاب به عمل آمده به خاطر این است که درباره اخلاق و مسائل مربوط به دین خدا است و کسی که آن را بخواند مجذوب بدان می شود. حقیر جز اینکه با عنایت و فضل الهی توفیق ترجمه این حقایق به زبان فارسی نصیبیش شده است نقش دیگری ندارد.

ضمناً باید یادآوری شود که چاپ اول این کتاب به علت عدم رعایت دقت کافی در تایپ و ویراستاری آن مشتمل بر اشتباهات و سهوالقلم‌های است. از آنجایی که چاپ‌های دوم و سوم نیز از روی فیلم و زینگ چاپ اول صورت می‌گرفت اصلاح دقیق اشتباهات مذبور مقدور نبود، بلکه تنها به تهیه لبست غلط و صحیح در چند صفحه و آوردن آن در آخر کتاب اکتفا گردید اما چاپ چهارم که از روی فیلم و زینگ جدید می‌باشد مجدداً تایپ و به دقت ویراستاری شده است تلاش وافر به عمل آمده است تا اشتباهات آن تصحیح و به حداقل برسد. امید اینکه در پیشگاه خداوند متعال مقبول و مورد استفاده خوانندگان بیشتری قرار گیرد. اجر و داشت عزیزانی که در تایپ و ویراستاری و نشر این کتاب زحمت کشیده‌اند از خداوند مثنی سنا مازم.

ابوبکر حسن‌زاده

۷۶/۸/۱